

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
Дирекция „Политика по изменение на климата“

2.3.2026 г.

X 08-00-74-1/02.03.2026

Изм. №

Signed by: VIOLETA

VASILEVA-MARTINOVA

ДО
Г-Н МАРИН МАРИНОВ
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„КЛИМАТ, ЕНЕРГИЯ И ВЪЗДУХ“
НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

Към Ваш № СОА21-ВК66-8087/31.08.2021 г.

Към наш № 08-00-74/20.01.2026 г.

Относно: *Актуализация на Плана за действие за устойчива енергия и климат на Столична община, 2021 – 2030 г., включващ Програма за енергийна ефективност и Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива (ПДУЕК)*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МАРИНОВ,

Министерството на околната среда и водите (МОСВ), чрез дирекция „Политика по изменение на климата“, разгледа работния вариант на актуализирания План за действие за устойчива енергия и климат на Столична община (ПДУЕК) и дава следното становище и препоръки.

I. Общи бележки по стратегическата рамка

Актуализираният ПДУЕК поставя висока амбиция по отношение на намаляването на емисиите на парникови газове до 2030 г., включително в контекста на ангажиментите на Столична община като част от инициативата „100 климатично неутрални и интелигентни града“. В тази връзка документът следва ясно да демонстрира по какъв начин заложените цели, мерки и количествени ефекти са съгласувани както с европейската рамка в областта на климата и енергетиката, така и с националните стратегически документи, в т.ч. Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата (ИНПЕК) и изискванията на Регламент

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6285; факс: +359(2) 986 25 33

(ЕС) 2023/857 относно разпределението на усилията. В настоящия вариант не е представена достатъчно ясно методологичната основа, върху която се базират количествените цели и ревизираните очаквани ефекти от мерките. Не става ясно как са използвани различните базови години (2007, 2018, 2022), по какъв начин е осигурена тяхната съпоставимост и дали са извършвани корекции на емисионните фактори или входните данни при преизчисляване на стойностите. Също така не е достатъчно ясно описана връзката между местната инвентаризация на емисиите и националната отчетност, включително по отношение на обхвата на секторите и използваните допускания. В документа не е направено ясно разграничение между отчетни данни и прогнозни стойности до 2030 г., което затруднява преценката на реалния принос на отделните мерки към общата цел. В тази връзка е целесъобразно в окончателния вариант да се включи по-конкретно описание на използваната методика, базовата година за сравнение и направените преизчисления, както и по-ясно разграничение между фактически постигнати резултати и прогнозни оценки.

В представения вариант на актуализацията не е включен систематизиран отчет за изпълнението на мерките за периода 2021–2024 г. Липсва обобщена информация за степента на изпълнение на заложените в първоначалния план дейности – изпълнени, частично изпълнени, неизпълнени или прекратени – както и разяснение относно причините за отпадане или трансформиране на отделни цели. Не се откроява ясно връзката между постигнатите резултати и необходимостта от промяна в срокове, обхват или количествени показатели. В таблиците с графици за изпълнение са посочени основно разходвани средства и източници на финансиране, без да се представят конкретни измерими резултати, като реализирани енергийни спестявания, намалени емисии или въведени нормативни и организационни решения. В тази връзка следва да се отбележи, че в раздел „Мониторинг и контрол на изпълнението“ е посочено, че отчет за изпълнението на плана следва да се изготвя най-малко на всеки две години, като е препоръчително това да се извършва ежегодно. Към момента обаче на интернет страницата на Столична община е публикуван само един отчет за 2022 г., което затруднява проследяването на реалния напредък по изпълнението на плана. С оглед на това се препоръчва в окончателния вариант да се включи кратък обобщен отчет за напредъка по мерките, както и по-ясна връзка между отчетените резултати и предложените промени.

При значителен брой мерки наблюдава и тенденция за системно прехвърляне на сроковете за изпълнение към по-късни години от програмния период (2027–2030 г.), без да е представена информация за междинен напредък или частично изпълнение, включително за дейности с първоначален срок 2022–2024 г. Подобен подход затруднява оценката дали става въпрос за реално развитие на дейностите или за отлагане на тяхното изпълнение.

II. Конкретни бележки по компонент „Смекчаване“

По отношение на количествените ефекти в компонент „Смекчаване“ следва да се отбележи, че в актуализирания вариант са представени стойности по отделните инвестиционни мерки, но не е изяснено в достатъчна степен дали и по какви причини те се различават от първоначално заложените. Не става ясно дали промените произтичат от актуализирани входни данни, промяна в методиката на изчисление, прецизиране на обхвата на мерките или от преоценка на тяхната изпълнимост. Също така не е представен обобщен анализ как тези изменения се отразяват върху общата цел за намаляване на емисиите до 2030 г. В окончателния вариант е необходимо да се посочи дали сборният принос на мерките остава съизмерим със заявената цел и как се гарантира постигането ѝ при направените ревизии. Следва също да се отчете, че сред основните източници на емисии на парникови газове на територията на Столична община се открояват сградният сектор, транспортът и производството на енергия, поради което последователността и прозрачността при планирането на мерките в тези направления имат ключово значение за постигането на общата цел за намаляване на емисиите.

1. Отпаднали и трансформирани цели

В рамките на компонент „Смекчаване“ в актуализирания вариант на ПДУЕК не се откроява ясно изведена самостоятелна цел, свързана с намаляване на емисионния фактор на топлинната енергия, доставяна от „Топлофикация София“ ЕАД. В тази връзка следва да се отбележи, че в първоначалния план беше предвидена конкретна цел, свързана с намаляване на емисионния фактор на топлинната енергия, доставяна от „Топлофикация София“ ЕАД, докато в актуализирания вариант на нейно място е представена нова цел, свързана с разработване на методология за мониторинг и ограничаване на неорганизираните емисии на метан и емисии на флуор съдържащи парникови газове. Не е изяснено дали тази промяна представлява трансформация на първоначалната цел или нейното отпадане.

Предвид значителния дял на централното топлоснабдяване в сградния сектор, обръщаме внимание на необходимостта да се уточни по какъв начин този елемент се адресира в актуализирания документ – дали чрез интегриране в други мерки или чрез отделни инвестиционни програми. В текста следва да се посочи и какъв е статусът на първоначално заложената цел и предприетите действия по нейното развитие, както и причината за нейното отпадане.

2. Мярка С.1.1 – Нискоемисионни зони

По мярката следва да се направят няколко уточнения. В обхвата на засегнатите сектори не е изрично посочен сектор „Транспорт“, въпреки че мярката включва ограничения за достъп на пътни превозни средства и мерки, свързани с устойчива мобилност. С оглед на това е целесъобразно сектор „Транспорт“ да бъде изрично добавен, както и описанието на мярката да бъде допълнено с по-конкретна информация относно териториалния обхват на зоните, фазите на тяхното разширяване и очаквания количествен принос към намаляването на емисиите до 2030 г.

В частта, свързана с подмяната на горивните устройства в сградния сектор, използваната формулировка създава впечатление за пряка връзка между подмяната и намаляването на крайното енергийно потребление. Подобен израз не отчита, че ефектът от мярката е свързан преди всичко с повишаване на ефективността на производство на топлинна енергия при локални топлинни източници и с намаляване на емисиите в засегнатите зони, докато общото крайно потребление зависи и от други фактори, включително енергийните характеристики на сградата и поведението на потребителите. В този смисъл е уместно текстът да бъде прецизиран, така че очакваният ефект да бъде формулиран като повишаване на ефективността и намаляване на емисиите, а не като автоматично намаляване на крайното потребление на енергия. С оглед повишаване на инженерно-техническата коректност и яснота на очакваните ефекти, се предлага редакция на текста, като изречението: *„Подмяната на горивните устройства ще увеличи ефективността на производство на топлинна енергия и ще намали крайното потребление на енергия в засегнатите сектори“* се замени със следния текст: *„Подмяната на горивните устройства ще увеличи ефективността на производство на топлинна енергия при употребата на локални топлинни източници и ще допринесе за намаляване на емисиите в засегнатите зони.“* Предложената редакция по-точно отразява действителния ефект на мярката, като акцентира върху емисионния резултат в зоните с локални източници на отопление, без да създава некоректна връзка с автоматично намаляване на крайното енергийно потребление, което зависи и от допълнителни фактори, включително характеристиките на сградния фонд.

3. Мярка С.1.3 – Сгради

В текста на мярката е използвано понятието „плюсовоенергийни сгради“, което не е официално въведено в терминологията на европейските директиви и в действащата нормативна уредба на Република България. С оглед терминологичната яснота е целесъобразно то да бъде заменено с по-прецизен израз, например „сгради с положителен енергиен баланс“, който по-точно отразява идеята за производство на повече енергия, отколкото се консумира в рамките на годишния баланс. Подобна редакция би избегнала смесването на различни концепции и би осигурила по-ясно и последователно използване на терминологията в документа.

В текста са посочени възможности за стимулиране на енергийното обновяване, включително чрез местни данъчни механизми, включително референции към предходни редакции на Закона за местните данъци и такси. В тази връзка е необходимо да се прегледа дали всички изброени стимули съответстват на действащите разпоредби на Закона за местните данъци и такси и дали реално могат да бъдат прилагани към момента. При наличие на отменени или неприложими текстове те следва да бъдат актуализирани или премахнати, като се посочат действащите механизми за подкрепа.

4. Мониторинг

С оглед по-добра проследимост и управляемост на прилагането на мерките за смекчаване и адаптация е целесъобразно в последващите етапи да се засили връзката между отделните интервенции и целите и индикаторите, заложи в ИНПЕК, включително по отношение на очакваните количествени резултати.

III. Конкретни бележки по компонент „Адаптация“

Адаптационният компонент на ПДУЕК е разработен в общо съответствие с Националната стратегия за адаптация към изменението на климата (НСА) и Плана за действие към нея, включително по отношение на прилагането на адаптационния цикъл (оценка на риска, намаляване на уязвимостта, подготовка, мониторинг и преглед). Документът отчита водещите климатични рискове за територията на Столична община, в т.ч. екстремната топлина и интензивните валежи, което е в синхрон с националните приоритети.

В същото време са налице аспекти, които изискват допълнително прецизиране, с оглед постигане на по-пълно съответствие с логиката и изискванията на националната рамка за адаптация, особено по отношение на приоритизацията, проследимостта и измеримостта на адаптационния ефект.

1. Оценка на риска и адаптационен капацитет

В актуализирания вариант на ПДУЕК не се открива ясно изведено преразглеждане на оценката на климатичните рискове и секторната уязвимост, заложи в първоначалния план. В документа не е представена аргументация дали и в каква степен първоначалната оценка остава валидна към момента на актуализацията, предвид наличието на нови климатични данни и наблюдавани екстремни събития през периода 2021–2024 г. По-ясното изясняване на този аспект би подобрило връзката между идентифицираните рискове и предложените мерки за адаптация. В тази връзка остава неясно по какъв начин е направена преценката, че не е необходимо актуализиране на оценката на климатичните рискове и секторната уязвимост и как се гарантира, че заложените цели, мерки и очаквани ефекти отразяват актуалното състояние на Столична община, наблюдаваните тенденции в изменението на климата и въздействието им върху отделните сектори.

В документа следва по-конкретно да се опише как се оценява адаптационният капацитет на Столична община и как се проследява неговото развитие във времето. Необходимо е да се посочат измерими показатели или индикатори, чрез които да се отчита повишаването на институционалния, техническия и финансовия капацитет за управление на климатичните рискове. Добре е също така да се направи разграничение между изпълнение на конкретни дейности и реално повишаване на устойчивостта спрямо идентифицираните рискове, като това бъде отразено в системата за мониторинг на плана.

2. Отпаднали системни мерки

В актуализирания вариант на плана не се откриват ясно обособени мерки със стратегически и хоризонтален характер, каквито бяха предвидени в първоначалния ПДУЕК, включително инициативи, насочени към нормативни и подзаконови промени за интегрирана адаптация, създаване на общински финансов механизъм, проучвания за климатична устойчивост на транспортната инфраструктура или системно интегриране на климатичната тематика в образованието. Същевременно в първоначалния план част от тези цели са със срок за изпълнение до 2023 г. (А.1.1; А.1.2). В актуализирания вариант на документа те не са включени, като не е представена информация дали са изпълнени, трансформирани или отпаднали, което затруднява проследяването на постигнатия институционален напредък.

В тази връзка следва да се отбележи и отсъствието на предвидената в първоначалния план мярка, свързана с проучване на устойчивостта на транспортната инфраструктура спрямо климатичните рискове (А.3.14 от ПДУЕК 2021), което поставя въпроса по какъв начин този аспект се адресира в актуализирания документ.

В документа не е представена информация относно статуса на подобни мерки – дали са изпълнени, трансформирани или интегрирани в други направления.

3. Екстремна топлина и здраве

Мерките, свързани с управление на риска от екстремна топлина (включително А.2.4, А.4.1, А.4.2, А.4.3, А.4.6 и др.), заемат съществено място в адаптационния компонент на плана, което е напълно оправдано предвид нарастващата честота на горещите вълни и тяхното отражение върху общественото здраве. В актуализирания вариант обаче връзката между тези мерки и резултатите от анализа на социалнодемографската уязвимост (А.3.7) не е достатъчно ясно изведена. Препоръчва се да бъде представено по-конкретно как резултатите от този анализ са използвани при определянето на приоритетите и насочването на интервенциите и последователността на тяхното прилагане. Това включва разграничаване на ролята на отделните типове интервенции - планови (план за действие и система за ранно предупреждение), инфраструктурни (климатични убежища, синьо зелени решения, защита на фасади и транспортни възли) и социални (подкрепа за уязвими групи, климатизация на обществения транспорт, поддръжка на обществени пространства), както и по-ясно описание на последователността на тяхното прилагане.

ПДУЕК отчита социалното измерение на адаптацията, включително и чрез мерки, насочени към енергийна бедност, здравни рискове и уязвими групи, което е в съответствие с националните приоритети. За по целенасочено прилагане на мерките, свързани със социалната уязвимост (А.2.4, А.4.6, А.5.4 и А.5.3), препоръчваме по ясно да бъде структурирана връзката между установените уязвими групи и конкретните адаптационни интервенции. Не е напълно ясно и по какъв начин установените уязвими групи – по възраст, здравен статус, социално-икономически характеристики или пространствено разположение – са отразени в планирането на конкретни действия, като създаване на охлаждащи пространства, системи за ранно предупреждение, информационни кампании или адаптиране на социални и здравни услуги.

Необходимо е социалните критерии да бъдат използвани по-отчетливо при определяне на приоритетите и разпределението на ресурсите, така че интервенциите да се насочват към групите и териториите с най висока уязвимост.

В документа не са изведени конкретни показатели, чрез които да се проследява ефектът от мерките върху здравните рискове, свързани с екстремна топлина. Препоръчваме да се дефинират индикатори, свързани например с обхвата на уязвими групи, достъпа до защитни механизми и ефективността на системите за ранно предупреждение, с цел по-ясна оценка на резултатите и на реалния принос на мерките към намаляване на риска за общественото здраве.

4. Пространствено планиране и екосистемни услуги

Мерките, свързани с оценка и интегриране на екосистемните услуги и прилагане на природнобазирани решения в процесите на пространствено и градско планиране, са запазени по същество в актуализирания вариант на ПДУЕК. При част от тях обаче се предвижда удължаване на сроковете за изпълнение до края на програмния период. В документа не е представена по-детайлна информация относно постигнатия до момента напредък или междинни резултати, които да обяснят необходимостта от удължаването.

Не се открояват ясно конкретни резултати – например (но не изчерпателно) разработени концепции, методики, картографски материали или аналитични инструменти – чрез които екосистемният подход вече да е интегриран в устройствени планове или секторни политики. Препоръчваме извеждане и представяне на резултатите, което би позволило по-добра оценка на степента на реална интеграция на природнобазираните решения в практиката.

Препоръчваме също мерките А.1.1, А.2.2, А.2.3, А.4.3 и А.4.4 да бъдат по ясно обвързани с резултатите от оценката на климатичните рискове и уязвимостта по територии, така че интервенциите да се насочват към териториите с най висока уязвимост. Конкретното дефиниране на междинни и крайни резултати в тази област би улеснило проследяването на напредъка и би направило по-видим приносът на мерките към ограничаване на ефекта на градския топлинен остров, управлението на повърхностните води и повишаването на устойчивостта на градската среда.

5. Мониторинг

В раздела, посветен на мониторинга и контрола на изпълнението, са предвидени индикатори, които в по-голямата си част са ориентирани към отчитане на изпълнени дейности, реализирани проекти и постигнати количествени показатели по отделните мерки. Този подход позволява проследяване на напредъка по изпълнението, но не дава достатъчно ясна представа за въздействието върху намаляването на уязвимостта и експозицията на риск. За да подпомогне по ефективно управлението на адаптацията, препоръчваме индикаторите, свързани с мерките А.1.1, А.2.1, А.3.1, А.3.4 и А.3.2, да бъдат по ясно ориентирани към измерване на реалното намаляване на уязвимостта и климатичния риск, а не само към отчитане на изпълнени дейности и разходи.

В документа не са изведени отделно формулирани индикатори за резултат и въздействие, чрез които да се проследява степента, в която предприетите мерки водят до повишаване на устойчивостта на населението, инфраструктурата и екосистемите. Мерките, свързани с анализи, моделиране, информационни системи и изследвания (А.2.1; А.3.1–А.3.10), създават важна основа за повишаване на адаптационния капацитет на общината и са в съответствие с Националната стратегия за адаптация. За да подпомогнат по ефективно прилагането на адаптационната политика, е необходимо да бъде уточнено как резултатите от тези аналитични инструменти ще се използват в процесите на вземане на решения, включително при планиране и приоритизиране на инвестиционните мерки. Например, как тези

параметри ще се използват за оценка на промени в експозицията, чувствителността и адаптивния капацитет на населението, както и за проследяване на ефекти като подобрен температурен комфорт, по добро управление на повърхностните води и намаляване на здравните въздействия при екстремни климатични събития. Ясното дефиниране на показатели – например (но не изчерпателно), свързани с обхвата на уязвими групи, намаляване на площи с висока експозиция или укрепване на институционалния капацитет – би позволило по-обективна оценка на ефективността на адаптационната политика.

По-структурираното разграничение между индикатори за изпълнение и индикатори за въздействие би засилило ролята на мониторинга като инструмент за управление, а не само за отчетност и би позволило аналитичните продукти да функционират като активен елемент от управлението на адаптацията, а не само като поддържащи информационни ресурси.

Заключение

От гледна точка на МОСВ, актуализираният ПДУЕК представлява добра основа за продължаване на климатичната политика на местно ниво и за принос към националните цели в областта на климата и енергетиката. С оглед изложеното, МОСВ счита за необходимо направените бележки и препоръки да бъдат отразени при финализирането на актуализирания План за действие за устойчива енергия и климат на Столична община. Отразяването им би допринесло за по-голяма яснота по отношение на методологичната основа, количествените ефекти и системата за мониторинг, както и за по-добра аргументация на направените промени спрямо първоначалния план.

2.3.2026 г.

X Детелина Петрова

Миля Димитрова

Директор на дирекция ПИК

Signed by: Detelina

Petrova